

V zadevi Habič proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (peti oddelek) kot senat treh sodnikov v sestavi:

Angelika Nußberger, *predsednica*,

Boštjan M. Zupančič,

Helena Jäderblom, *sodnika*,

in Stephen Phillips, *namestnik sodnega tajnika oddelka*,

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 2. aprila 2013,

izreka to sodbo, sprejeto navedenega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s pritožbo (št. 23416/06) proti Republiki Sloveniji, ki jo je na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču 24. maja 2006 vložil slovenski državljan Marjan Habič (v nadaljnjem besedilu: pritožnik).

2. Pritožnika je zastopala M. Kranjčević, odvetnica iz Ljubljane. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopal njen zastopnik.

3. Pritožnik je na podlagi prvega odstavka 6. člena konvencije trdil, da so postopki pred domačimi sodišči, v katerih je bil stranka v postopku, trajali predolgo. Smiselno se je pritožil tudi, da ni bilo učinkovitega notranjepravnega sredstva v zvezi s predolgim trajanjem postopkov (13. člen konvencije).

4. Predsednik oddelka se je 6. marca 2009 odločil, da obvesti vlado o pritožbi in zahteva, naj predloži podatke po točki a drugega odstavka 54. člena Poslovnika Sodišča. Po prejemu zahtevanih podatkov se je 7. septembra 2012 odločil, da pozove vlado, naj predloži pisna stališča do sprejemljivosti in utemeljenosti pritožbe, če to želi (točka b drugega odstavka 54. člena poslovnika). V skladu s protokolom št. 14 je bila pritožba dodeljena senatu treh sodnikov.

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

5. Pritožnik je bil rojen leta 1943 in živi v Begunjah pri Cerknici.

6. 10. aprila 1997 je pritožnik pred Delovnim in socialnim sodiščem v Ljubljani zoper dve podjetji sprožil delovni spor za pridobitev odpravnine. Ker sta imeli podjetji finančne težave, je vložil tudi zahtevo za začasno odredbo, da bi zavaroval svoj zahtevek.

7. 24. aprila 1997 je sodišče prve stopnje zavrnilo zahtevo za začasno odredbo. Pritožnik se je pritožil.

8. 22. maja 1997 je pritožbeno sodišče vrnilo sklep o začasni odredbi v ponovno odločanje.

9. 18. junija 1997 je sodišče prve stopnje na pritožnikovo zahtevo preložilo obravnavo.

10. 2. julija 1997 je sodišče prve stopnje opravilo obravnavo v zvezi z začasno odredbo.

11. 11. julija 1997 je sodišče prve stopnje zavrnilo zahtevo za začasno odredbo.

12. 8. decembra 1998 je pritožnik vložil pripravljajlno vlogo in drugo zahtevo za začasno odredbo.

13. 16. decembra 1998 je sodišče prve stopnje zavrnilo njegovo zahtevo za začasno odredbo.

14. 6. julija 1999 je pritožnik vložil zahtevo za pospešitev postopka.

15. 24. novembra 1999 je vložil tretjo zahtevo za začasno odredbo.

16. 6. decembra 1999 je sodišče prve stopnje zavrnilo njegovo zahtevo. Pritožnik se je pritožil.

17. 23. decembra 1999 je bila njegova pritožba zavrjnena.

18. 18. aprila 2000 je pritožnik preklical svoj zahtevek zoper drugoobtoženega in vložil četrto zahtevo za začasno odredbo. 4. maja 2000 je bil njegov zahtevek zavrjen. Pritožnik se je pritožil. 23. maja 2000 je bila njegova pritožba zavrjnena.

19. 19. julija 2000 je sodišče prve stopnje izdalo sklep o prenehanju postopka, ki zadeva drugoobtoženega.

20. 15. novembra 2000 je bila prva obravnava.

21. Obravnava, razpisana za 24. januar 2001, je bila preklicana na zahtevo obeh strank zaradi odsotnosti prič.

22. 7. marca 2001 je bila opravljena obravnava na sodišču prve stopnje in sodišče je izdalo sodbo, s katero je delno ugodilo pritožnikovemu zahtevku. Pritožnik se je pritožil.

23. 21. novembra 2002 je Višje delovno in socialno sodišče v Ljubljani vrnilo zadevo v ponovno odločanje. Pritožbeno sodišče je dognalo, da sodišče prve stopnje dejstev ni ugotovilo pravilno in da je sodbo izdalo predčasno.

24. Med 2. julijem in 3. septembrom 2003 je sodišče prve stopnje opravilo dve obravnavi.

25. 15. oktobra 2003 je sodišče prve stopnje izdalo sodbo, s katero je delno ugodilo pritožnikovemu zahtevku. Pritožnik se je pritožil.

26. 3. marca 2005 je bila pritožba zavrjnena. Pritožnik je vložil predlog za revizijo.

27. 15. decembra 2005 je vrhovno sodišče ugodilo pritožbi in vrnilo zadevo sodišču prve stopnje. Vrhovno sodišče je ugotovilo, da je nižje sodišče napačno uporabilo zakon.

28. 10. marca 2006 je sodišče prve stopnje izdalo sodbo, s katero je ugodilo pritožnikovemu zahtevku. Tožena stranka se je pritožila.

29. 11. julija 2006 je pritožbeno sodišče delno ugodilo pritožbi in spremenilo izrek sodbe.

II. UPOŠTEVANA DOMAČA ZAKONODAJA

30. Za upoštevano domačo zakonodajo glej sodbo *Ribič proti Sloveniji* (št. 20965/03, 19. oktober 2010, 19. odstavek).

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

31. Pritožnik se je pritožil, da trajanje postopka ni bilo v skladu z zahtevo po "razumnem roku" iz prvega odstavka 6. člena konvencije, ki se glasi:

"Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče."

32. Smiselno se je pritožnik tudi pritožil, da so bila razpoložljiva pravna sredstva pri predolgotrajnih postopkih v Sloveniji neučinkovita.

13. člen konvencije se glasi:

"Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti."

A. Sprejemljivost

33. Vlada je trdila, da postopek ni bil neupravičeno dolg in da je pritožbo treba zavrniti kot očitno neutemeljeno. Navedla je, da so bile večje zamude pripisane pritožniku, ki je vedno znova vlagal zahteve za začasno odredbo in se pritožil zoper skoraj vsako odločitev. Trdila je, da to dejstvo ne more biti v škodo države. Po njenih ugotovitvah so bila domača sodišča pri obravnavi zadeve ustrezno hitra.

34. Pritožnik je te zahteve izpodbijal.

35. Sodišče ugotavlja, da se obravnavana zadeva nanaša na postopke, ki so se končali, preden je začel veljati zakon iz leta 2006, in na učinkovitost pravnih sredstev, še zlasti "zahtevka za pravično zadoščenje", ki ga zagotavlja 25. člen zakona iz leta 2006, ki se je začel uporabljati 1. januarja 2007. Zadeva je zato podobna zadevi *Ribič proti Sloveniji* (navedeno zgoraj). V tej zadevi je Sodišče ugotovilo, da so bila pravna sredstva, ki so bila na voljo pritožniku, neučinkovita (prav tam, 37.–42. odstavek).

36. Sodišče ugotavlja, da vlada ni predložila nobenih prepričljivih utemeljitev, zaradi katerih bi moralo Sodišče to zadevo obravnavati drugače kakor navedeno zadevo.

37. Sodišče prav tako ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena konvencije. Ni nesprijemljiva niti iz katerih koli drugih razlogov. Torej jo je treba razglasiti za sprejemljivo.

B) Utemeljenost

1. Prvi odstavek 6. člena

38. Obdobje, ki ga je treba upoštevati, se je začelo 10. aprila 1997 in končalo 11. julija 2006, ko je bil izdan sklep sodišča druge stopnje. Postopki so torej na treh sodnih stopnjah trajali devet let in tri mesece.

39. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumno trajanje postopka presojeti glede na okoliščine zadeve in s sklicevanjem na ta merila: zapletenost zadeve ter ravnanje pritožnika in ustreznih organov, pa tudi, kakšen je bil pomen zadeve za pritožnika v sporu (med številnimi drugimi zadevami glej *Frydlander proti Franciji* [VS], št. 30979/96, 43. odstavek, ESČP 2000-VII).

40. Sodišče ugotavlja, da se je zadeva nanašala na delovni spor, ki zahteva dodatno skrbnost in hitrost pri obravnavi.

41. Sodišče pri preučevanju pritožnikovega ravnanja in vladnih utemeljitev upošteva, da je pritožnik vložil več zahtev za začasno odredbo in prosil za preložitev obravnave. S tem v zvezi Sodišče ugotavlja, da je že večkrat trdilo, da je pritožnikovo uporabo pravnih sredstev treba obravnavati kot objektivno dejstvo, ki se ne da pripisati toženi državi, in da je to treba upoštevati pri odločanju, ali je postopek trajal dlje od razumnega roka iz 6. člena ali ne (glej na primer *Tomažič proti Sloveniji*, št. 38350/02, 58. odstavek, 13. december 2007). Glede na okoliščine obravnavane zadeve ugotavlja še, da so bile razprave o zahtevah začasne odredbe opravljene hitro, običajno v nekaj dneh, in niso glavni razlog za prvotni zastoj pred sodiščem prve stopnje.

42. Glede dveh obravnav, ki sta bili domnevno preloženi na pritožnikovo zahtevo, Sodišče ugotavlja, da je za prvo obravnavo (glej 9. odstavek) res, da je pritožnik dal tako zahtevo, vendar pa to ne pojasni dejstva, da je bila obravnava opravljena kar tri leta pozneje (glej 20. odstavek). Poleg tega je bila druga obravnava preložena na zahtevo obeh strank (glej 21. odstavek), česar ni mogoče pripisati izključno pritožniku.

43. V zvezi z ravnanjem domačih sodišč Sodišče ugotavlja, da na sodišču prve stopnje v enem letu in petih mesecih ni bilo nobene aktivnosti, v dodatnem enajstmesečnem obdobju pa komaj kakšna (glej 11.–15. odstavek zgoraj). Sodišče prve stopnje je potrebovalo štiri leta, da je sprejelo odločitev, kar se ne more šteti za sprejemljivo.

44. Sodišče opaža še, da je bila zadeva dvakrat vrnjena v ponovno odločanje. Kot je dognalo vrhovno sodišče, je bil razlog v obeh primerih nesposobnost sodišča prve stopnje, da bi kljub jasnim odredbam pritožbenega sodišča in napačni uporabi zakona ustrezno ugotovilo dejstva (glej 23. in 27. odstavek). Sodišče priznava, da so bila domača sodišča najbolj poklicana za presojo, ali je treba v skladu z ustrezno določbo notranje zakonodaje vrniti zadevo nižjim sodiščem (glej *Bock proti Nemčiji*, sodba z dne 29. marca 1989, serija A št. 150, 43. odstavek). Kot je že poudarilo v prejšnjih zadevah (glej na primer *Deželak proti Sloveniji*, št. 1438/02, 25.

odstavek, 6. april 2006), je vračanje zadev v ponovno odločanje običajno vendarle odrejeno zaradi napak, ki so jih storila nižja sodišča – kar se dejansko zdi, da se je zgodilo v pritožnikovi zadevi – tako da ponovitev takih odredb v enem sklopu postopkov razkriva resno pomanjkljivost v sodnem sistemu. To pomanjkljivost je treba pripisati pristojnim organom in ne pritožniku (glej *Wierciszewska proti Poljski*, št. 41431/98, 46. odstavek, 25. november 2003, in *Matica proti Romuniji*, št. 19567/02, 24. odstavek, 2. november 2006).

45. Sodišče ob upoštevanju navedenega in svoje sodne prakse (glej *Ramšak proti Sloveniji*, št. 33584/02, 23.–25. odstavek, 13. december 2007; *Prekrasnyy proti Ukrajini*, št. 33697/04, 23.–27. odstavek, 18. februar 2010; *Pavlova proti Bolgariji*, št. 39855/03, 19.–25. odstavek, 14. januar 2010; in *Geršak proti Sloveniji*, št. 35475/02, 27.–31. odstavek, 27. maj 2008) meni, da so postopki za obravnavano zadevo trajali predolgo in zahteva za "razumni rok" ni bila izpolnjena.

Torej je bil kršen prvi odstavek 6. člena.

2. 13. člen

46. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi organi za domnevno kršitev zahteve iz prvega odstavka 6. člena, po kateri mora biti zadeva obravnavana v razumnem roku (glej *Kudla proti Poljski* [VS], št. 30210/96, 156. odstavek, ESČP 2000-XI).

47. Sodišče se sklicuje na svoje ugotovitve pri zadevi *Ribič proti Sloveniji* (glej 35. odstavek zgoraj) in ugotavlja, da vlada ni navedla nobenih prepričljivih utemeljitev, zaradi katerih bi moralo to pritožbo obravnavati drugače kakor prej omenjeno zadevo. Sodišče torej meni, da je bil pri obravnavani zadevi kršen 13. člen, saj v domači zakonodaji ni bilo pravnega sredstva, s katerim bi pritožnik lahko dosegel odločitev sodišča, ki bi potrdila njegovo pravico do obravnave zadeve v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

48. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

A. Škoda

49. Pritožnik je zahteval 4.000 EUR za nepremoženjsko škodo.

50. Vlada je zahtevek izpodbijala.

51. Sodišče meni, da je treba celotni zahtevani znesek upravičeno priznati.

B. Stroški in izdatki

52. Pritožnik je zahteval tudi 1.362 EUR za stroške in izdatke, ki so nastali v postopku pred Sodiščem.

53. Vlada je zahtevek izpodbijala.

54. Sodišče ob upoštevanju razpoložljivih dokumentov in svoje sodne prakse meni, da je upravičeno priznati znesek 1.362 EUR, ki pokriva stroške, nastale v postopku pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

55. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaša*, da je pritožba sprejemljiva;
2. *razsoja*, da sta bila kršena prvi odstavek 6. člena in 13. člen konvencije;
3. *razsoja*,
 - (a) da mora tožena država v treh mesecih pritožniku plačati zneska:
 - i) 4.000 EUR (štiri tisoč evrov) za nepremoženjsko škodo in morebitni davek;
 - (ii) 1.362 EUR (tisoč tristo dvainšestdeset evrov) za stroške in izdatke ter morebitni davek, obračunan pritožniku;
 - (b) da se za navedena zneska od dneva poteka treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 25. aprila 2013 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Stephen Phillips
namestnik *sodnega tajnika*

Angelika Nußberger
predsednik